

Veszprém emlékjelei 2016

BÁNDI LÁSZLÓ – ZACHÁR ZSOLT

Emlékjel neve: Gizella Királyné kilátó

Típusa: Egyéb

Helye: Veszprém, Gulya-dombi parkerdőben

Felavatás dátuma: 2016. április 28.

Avató: Schumacher István, a VERGA Zrt. vezérigazgatója, Bitay Márton Örs, az állami földekért felelős államtitkár és Takács Szabolcs Veszprém megyei kormány megbízott

Köszöntőt mondott: Schumacher István, a VERGA Zrt. vezérigazgatója és Bitay Márton Örs, az állami földekért felelős államtitkár

Történeti leírás: Schumacher István: Köszönetet mondott a Földművelésügyi Minisztériumnak az építéshez nyújtott támogatásért és a tervezők, kivitelezők munkájáért. Bitay Márton Örs: Örömet fejezte ki, hogy szinte minden napra jut valami közjóléti beruházás átadás. A veszprémiek szerencsések, hogy itt rengeteg kirándulólé hely van. Felhívta a figyelmet a környezettudatos életre és a természet szeretetére. Takács Szabolcs: Fontosnak tartja, hogy a kilátó az állatkert mellett kapott helyet, ahová évente 300 ezer látogató jön. A kilátó nemcsak különleges, de festői panorámát is nyújt. (Veszprémi 7 Nap, 2016. május 5.)

* * *

Emlékjel neve: Eisenbeck István

Típusa: Emléktábla

Helye: Veszprém, Dózsa György Általános Iskola homlokzatán

Felirata: „Azért vagyunk, hogy segítsünk!” Eisenbeck István igazgató, önkormányzati képviselő 1945–2013 Emberségére, iskolánk, városunk és városrészünk szolgálatában eltöltött 41 évére tisztelettel emlékezünk. A hálás utódok nevében állíttatták: tanítványai, kollégái. Veszprém M.J.V. Önkormányzata, képviselőtársai, sporttársai, tisztelői

Anyaga: Bronz

Készítő: Vég-Kő Kft.

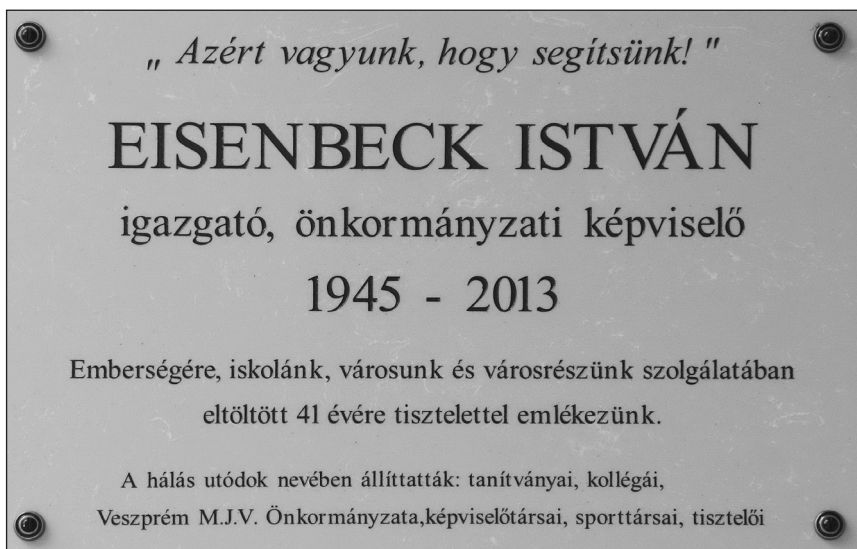
Felavatás dátuma: 2016. május 9.

Avató: Némedi Lajos alpolgármester, Lengyel Károly, a Dózsa iskola igazgatója és Kaffner Csaba öregdiák, az emléktábla kezdeményezője

Köszöntőt mondott: Némedi Lajos alpolgármester, Lengyel Károly, a Dózsa iskola igazgatója és Ángyán László testnevelő.

Megjegyzés: Az emléktábla-avatás után meghívásos szivacskezilabda-tornát rendeztek a másodikosoknak az iskolában. A veszprémi Deák, Simonyi és Dózsa iskolai és a pápaiak csapatai mérték össze tudásukat.

Történeti leírás: Eisenbeck István egész életében a közösséget szolgálta: az iskolát, a városrészt, a várost. Mindenkinek készségesen, önzetlenül segített, utat mutatott a fiataloknak, terelte az övéit. A szeretet és az odafigyelés hatotta át, a tisztel-

ség, jóakarát vezérelte. Akkor érezte jól magát, ha segíthetett. Remek tanár, kiváló intézményvezető és szervező volt, barátként is megtapasztalhatták humanizmusát. Ember volt, nagybetűvel. Némedi Lajos: Pedagógus és politikus volt. Politikusként azokat az erényeket mutatta, amit a pedagógiában: türelmet, megértést, önzetlenséget, segítőkészséget. Eisenbeck István gyerekek százait nevelte, tanította szeretettel, sokat tett a Dózsavárosért, melyet második otthonának fogadott. (Napló, 2016. május 10.)

* * *

Emlékjel neve: Magyar kir. 7. honvéd táborigyűző ezred és utód alakulatai

Típusa: Emléktábla

Helye: Veszprém, Vörösmarty tér

Felirata: A Magyar Kir. 7. honvéd táborigyűző ezred és utód alakulatai emlékére

Anyaga: Bronz

Készítő: Lugossy László szobrászművész

Felavatás dátuma: 2016. május 29.

Avató: Dr. Benkő Tibor vezérezredes, Honvéd vezérkari főnök és Brányi Mária alpolgármester

Köszöntőt mondott: Dr. Benkő Tibor vezérezredes

Megjegyzés: Lugossy László az I. világháborús emlékművet is felújította. Az emléktábla a 7-es ezred 75 cm átmérőjű kör alakú jelvénye. Benne egymást átlósan keresztezve balra ágyúcső, jobbra csőtisztító kefe, alattuk három darab ágyúgolyó, felül a magyar Szent Korona. Szegélyén körben makkos cseretölgy koszorú, külső oldalán a felirat. A jelvény a korabeli tüzér egyenruha gomb és tüzér jelvények ábrázolásai alapján készült. A jelvény a lektorátus javaslatára az obeliszk hátsó oldalára került besüllyesztve. A veszprémi Első

Világháborús Centenárium Emlékbizottság javaslata alapján így az emlékművön az I. világháborúban hősiességgel harcoló veszprémi 31. honvéd gyalogezred mellett már a veszprémi 7. honvéd táborigyűző ezred emléktáblája is látható. Az emléktáblát

megáldották: Szerenka Miklós érseki helynök, Isó Zoltán evangélikus lelkész és Niederhoffer Zoltán református lelkész.

Történeti leírás: Dr. Benkő Tibor: Az új tábla felavatása hűen tükrözi mindannak a két ezrednek az emlékét, akik Veszprémhez köthetők. „Együtt mutatnak jövőt az elkövetkezendő nemzedéknek.” 1913-ban alakult meg a másik veszprémi „házi katonai szervezet”, a magyar királyi 7. honv. tábori ágyúezred. A tüzéralakulat hadrendi számozása rövid idő alatt többször is változott. 1913. március 1-i megalakításakor – ami az 1912. évi szervezési intézkedéshez kapcsolódott – megnevezése: m. kir. 1. honvéd tábori ágyúosztály. A tüzérosztály parancsnoka Capp Gusztáv alezredes lett. 1914 tavaszán – már a háborús készülődés jegyében – változott a tüzérség szervezete. A veszprémi 1. honv. tábori ágyúosztály ezred szervezetű lett, megnevezése: m. kir. 7. honv. tábori ágyúezred (4 üteggel). Parancsnoka ismét Capp Gusztáv alezredes, de csak rövid ideig, miután 1914. szeptember 2-án a parancsnokságot megyesi Schwartz Jenő, az ezred II. osztályának a parancsnoka vette át. Schwartz Jenő a parancsnokságot a világháború végéig megtartotta, részt vett az ezred összes harcában. Az ágyúezred a később megalakuló 41. honvéd tüzérandár magját is adta. Az ezred az évek során többször is átalakult, mintegy alapját képezte a Hajmáskéren megalakult 41. honvéd tábori tarackos ezrednek, majd a 41. honv. nehéz tüzérosztálynak. 1918-ban a 7. honv. ágyúezredet átnevezik 41. honv. tábori tüzérezreddé. Az ezred végül 1918 végén jogutód nélkül megszűnt.

* * *

Emlékjel neve: Hallgatói alapítványok szobra

Típusa: Szobor

Helye: Veszprém, Pannon Egyetem

Készítő: Raffay Béla salgföldi szobrászművész

Felavatás dátuma: 2016. május 30.

Avató: Szonda Tamás, a Veszprémi Egyetem Hallgatói Alapítvány kuratóriumi elnöke

Megjegyzés: Raffay Béla: A három alapítványt három összekapcsolódott karika jelzi, az egyetemet egy gránitgolyó jelképezi, pálcika emberkéekkel, egy fiú és egy lány alakjával. Szonda Tamás: Az alapítványok a hallgatói élet szervezését segítik, fontos szerepük van az öregdiákokkal való kapcsolattartásban, a civil képzésekkel, rendezvényekkel kiegészítik a felsőoktatás palettáját. Az alapítványok többek között szakesteteket, Veszprémi Egyetemi Napokat, Akó vetélkedőket, Balaton Regatta evezősversenyt szerveztek és támogattak, rászoruló hallgatókat segítettek. Az emlékszobor a hallgatói élet nagyszerűségét, a hallgatói szervezetek és az öntevékenység fontosságát hirdeti.

Történeti leírás: A 20 éves Veszprémi Egyetem Hallgatói Alapítvány, a 10 éves Veszprémi Egyetem Civil Szerveződéseiért Alapítvány és a 14 éves Várfok Alapítvány 1996 és 2016 között a hallgatói élet finanszírozói, ötletadói, mentorai voltak, kezdeményezői a kulturális és hagyományápoló eseményeknek, öntevékeny csoportoknak, öregdiákok programjainak. Az alapítványok sikerének alapja az aktív, tehetséges, tenni akaró hallgatói közösségek. Az emlékszoborba ezt a kapcsolatot álmodta meg Raffay Béla. (Napló, 2016. 05. 31.)

* * *

Emlékjel neve: Bolgár Mihály és Vízközmű Múzeum

Típusa: Emléktábla

Helye: Veszprém, Kittenberger utca, az egykori vízvezetéki gépház, az új Vízközmű Múzeum falán

Felirata: A Veszprémi Piarista Diákszövetség tudomására adja mindenkinek, hogy az 1896-ban épült városi vízművet Bolgár Mihály (1861–1895) piarista tanár önzetlen tudományos kutatásai és fáradhatatlan tevékenysége segítették létrehozni. 1932. október 9. Az emléktáblát visszaállította: BAKONYKARSZT Zrt. 2016. szeptember 22.

Anyaga: Fehér márvány, bronz relief

Felavatás dátuma: 2016. szeptember 22.

Avató: Kugler Gyula, a Bakonykarszt Zrt. vezérigazgatója és Imre Frigyesné a veszprémi Lovassy és volt Piarista Gimnázium Öregdiákjai Baráti Köre elnöke

Köszöntőt mondott: Porga Gyula, Veszprém MJV polgármestere és Kugler Gyula

Megjegyzés: Oberfrank Pál, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója irodalmi szemlévényekkel színesítette a veszprémi víziközmű-szolgáltatás kialakítását.

Történeti leírás: A víz az élet, a Föld nevű bolygón mindent meghatároz, de fontosságát csak akkor érezzük, ha hiányzik. A veszprémi vízművet 1896. október 1-jén helyezték üzembe, erről emlékezve ünnepséget tartottak Kugler Gyula, a Bakonykarszt Zrt. vezérigazgatója vezetésével. Porga Gyula: Nem épületet ünnepe-lünk, az üzemet és a szolgáltatást működtető embereket kell méltatnunk. A társaság jelmondata: A vízkincset nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön! Nagypapánk büszkék lennének ránk, jól sáfarkodtunk a vízkincsünkkel, mely jó példa lesz az unokáink előtt. A jeles alkalommal megnyitották a Vízközmű

Múzeumot, valamint elhelyezték Bolgár Mihály emléktábláját, amit Takáts István veszprémi atya áldott meg. Bolgár Mihálynak elévülhetetlen érdeme van a víz és csatornaszolgáltatás kialakulásában. A múzeum a régió vezetékes vízellátással kapcsolatos emlékeinek helytörténeti feldolgozása, megjelenítése, ami már régóta a cég dédelgetett álma volt. (Napló, 2016. 09. 23.)

* * *

Emlékjel neve: Cholnoky Jenő

Típusa: Emléktábla

Helye: Veszprém, Csatár-hegyi kilátó mellett

Felirata: Cholnoky Jenő (Veszprém, 1870 – Budapest, 1950) magyar földrajztudós, író és tanár. A Magyar Tudományos Akadémia tagja, a magyar geográfia legnagyobb tudósainak egyike. Tudományos munkássága során vizsgálta a hegységek szerkezetét, a felszíni formák keletkezését, a tavak vízállásának változásait. Eredményesen foglalkozott emberföldrajzzal, az öntözés jelentőségével az emberi kultúra fejlődése szempontjából. Számos népszerűsítő könyve a mai napig keresett, ugyanis elragadó stílusban tudott mesélni a természet szépségéről.

Felavatás dátuma: 2016. október 14.

Megjegyzés: Állította a VERGA és a Földművelésügyi Minisztérium

* * *

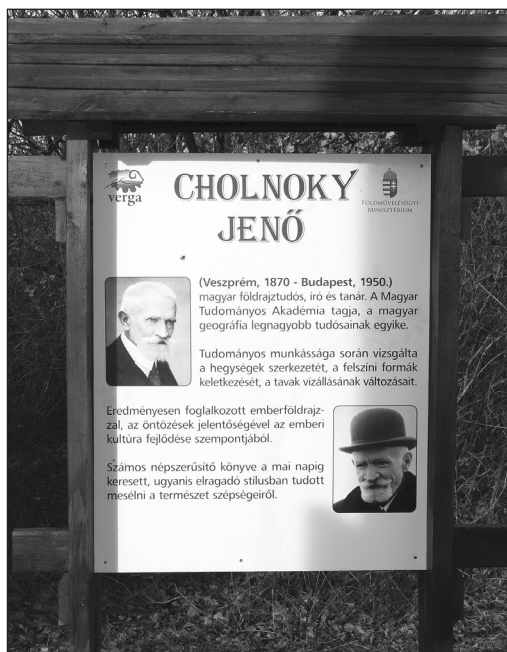
Emlékjel neve: Cholnoky Jenő

Típusa: Emlékkő

Helye: Veszprém, Csatár-hegyi kilátónál

Felirata: Cholnoky Jenő 1870–1950 A Magyar Turista Egyesület elnöke 1920–1946 Veszprém Önkormányzata Édesvíz Természetbarát Egyesület

Anyaga: Bazalt szikla, fekete emléktábla

Felavatás dátuma: 2016. október 14.

Avató: Vrazsovcics Gáborné, az Édesvíz Természetbarát Egyesület elnöke és Némedi Lajos alpolgármester

Köszöntőt mondott: Halmay György önkormányzati képviselő és Némedi Lajos alpolgármester, Pál Lajos, a Verga Zrt. gazdasági vezérigazgató-h, Rybár Olivér geográfus és Jákói Bernadett, helytörténeti kutató

Megjegyzés: A Magyar Turista Egyesület (MTE) egykori elnökének emelt emlékkövet és emléktáblát közösen a Veszprémi Önkormányzat és az Édesvíz Természetbarát Egyesület. Az emlékmű felavatásán részt vett Cholnoky Tamás, a földrajztudós unokája.

Történeti leírás: Cholnoky Jenő, a Magyar Turista Egyesület egykori elnöke (1920–1946) emlékére állított emlékkövet az Édesvíz Természetbarát Egyesület és az Önkormányzat. Némedi Lajos: Az egyetemes és a magyar földrajztudomány egyik legnagyobb alakja volt Cholnoky Jenő, aki szorosan kötődik a városhoz. Halmay György: A földrajztudós munkásságának üzenete: vigyázzunk környezetünkre, éljünk harmóniában a természettel. Pál Lajos: A társaság kilátók felavatásával, turistautak felújításával járult hozzá a Veszprém környéki erdők népszerűsítéséhez. Rybár Olivér: Cholnoky Jenő rész vett a Balaton tudományos tanulmányozásában, nevéhez köthető a bakonyi szél leírása, valamint a felszínalaktan és a meteorológia terén is jelentős munkát végzett. Jákói Bernadett: A földrajztudósnak az MTE elnökeként végzett munkáját méltatta. (Napló, 2016. október 15. és a Veszprémi 7 Nap 2016. 10. 20.)

* * *

Emlékjel neve: Emlékezés a Gulág áldozataira

Típusa: Emlékmű

Helye: Veszprém, Szent Imre tér

Felirata: A II. világháborút követően embertelen körülmények között

Veszprémből elhurcolt több száz ártatlan honfitársunk emlékére, akik közül sokat hosszú évekre elítéltek és a Szovjetunióba száműztek kényszermunkára a Gulág rabtelepeire.

Felavatás dátuma: 2016. október 15.

Avató: Menczer Erzsébet, a Szorakész elnöke, a Gulág Emlékbizottság tagja és Porga Gyula polgármester

Köszöntőt mondott: Porga Gyula és Menczer Erzsébet

Történeti leírás: Porga Gyula: Városunkból megközelítőleg 700-800 embert hurcoltak el a Szovjetunióba a Gulág-táborokba. Jelenlegi ismereteink szerint mintegy 700 ezer magyar embert hurcoltak el szovjet kényszermunkatáborokba, közülük mintegy 300 ezren tértek vissza. A többiek meghaltak vagy eltűntek, testük jeletlen sírba került. A szovjet kényszermunkatáborok egykori lakóitól évtizedekig az emlékezés jogát is megtagadta a kommunista hatalom. Soha, sehol, senkinek nem beszélhettek a túlélők arról, ami történt velük. Ez a veszprémi emlékmű hirdesse azok emlékezetét, akik akarataikon kívül, ártatlanul váltak egy embertelen elnyomó rendszer áldozataivá. Menczer Erzsébet: Köszöntötte azt a három túlélőt, akik eljöttek az emlékműavatásra: a nagykanizsai Szabó Zsigmondot, a budapesti Szabó Lászlót és a veszprémi Makaró Józsefet. Az önmagát a jobb, kommunista világ megteremtőjének hirdető világhatalom pontosan ugyanazt tette, amiért a legyőzött ellenséget, a hitleri Németországot nemzetközi téren elmarasztalta (Veszprémi 7 Nap 2016. október 20.).

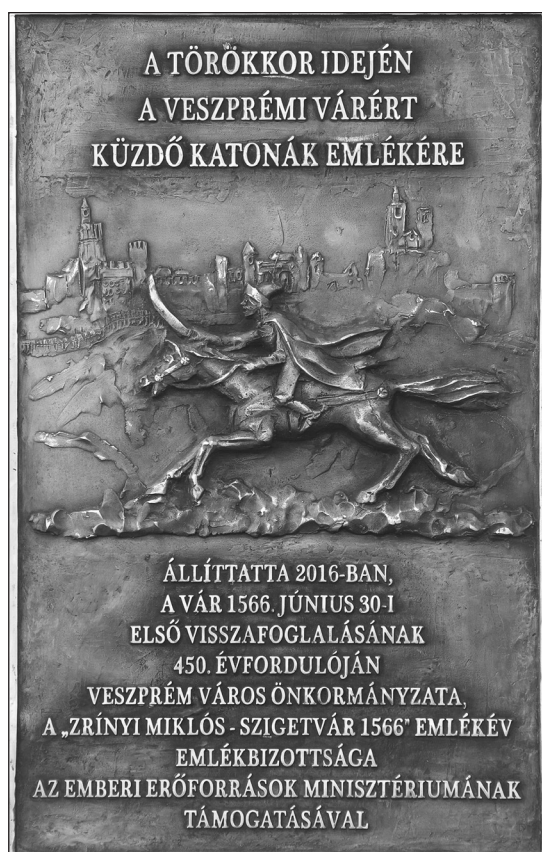

* * *

Emlékjel neve: A törökkor idején a veszprémi várért küzdő katonák emlékére

Típusa: Emléktábla

Helye: Hősök Kapuja

Felirata: A TÖRÖKKOR IDEJÉN A VESZPRÉMI VÁRÉRT KÜZDŐ KATONÁK EMLÉKÉRE ÁLLÍTTATTA 2016-BAN, A VÁR 1566. JÚNIUS 30-I ELSŐ VISSZAFOGLALÁSÁNAK 450. ÉVFORDULÓJÁN VESZPRÉM VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, A „ZRÍNYI MIKLÓS – SZIGETVÁR 1566” EMLÉKÉV EMLÉKBIZOTTSÁGA AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

Anyaga: bronz

Készítő: Dienes Attila szobrászművész

Felavatás dátuma: 2016. november 22.

Avató: Porga Gyula, VMJV polgármestere és dr. Hóvári János, a Zrínyi Miklós – Szigetvár 1566 Emlékév Emlékbizottságának elnöke

Köszöntőt mondott: dr. Hóvári János

Történeti leírás: A rendezvényhez kapcsolódóan, az emléktábla leleplezése előtt a Városháza Kossuth termében A török hódítás és Veszprém címmel dr. Fodor Pál

történész, turkológus, az MTA Bölcsészettudományi Központ főigazgatója tartott előadást.

* * *

Emlékjel neve: Dr. Csiszár Miklósné

Típusa: Emléktábla

Helye: Veszprém, Eötvös Károly Megyei Könyvtár főbejáratánál

Felirata: Dr. Csiszár Miklósné Eizler Katalin 1946–2006 helyismereti könyvtáros születésének 70. évfordulóján állították az Eötvös Károly Megyei Könyvtár munkatársai 2016

Anyaga: Agglomerát

Készítő: Vég-Kő Kft.

Felavatás dátuma: 2016. december 09.

Avató: Pálmann Judit igazgató, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Varga Béla a könyvtár nyugdíjas igazgatója

Köszöntőt mondott: Szabóné Vörös Györgyi a Helyismereti Gyűjtemény vezetője

Történeti leírás: Szabóné Vörös Györgyi: Emlékezni jöttünk ma a megyei könyvtárba. Emlékezni egy olyan munkatársunkra, akinek 35 éven keresztül minden napját a szolgálat jellemezte. Dr. Csiszár Miklósné Eizler Katalin 1968-tól nyugdíjazásáig ebben az intézményben dolgozott. Szaktájékoztatóként a helyismereti kutatók segítése volt a feladata, építette a helytörténeti katalógust, gondozta a helyi folyóira-

tokat. Gyümölcsöző munkakapcsolatot alakított ki a társintézményekkel. Sok nagy-sikerű kiállítás, előadás, vetélkedő és számos rendezvény fűződött nevéhez. Hozzá köthetik az önálló helyismereti részleg kialakítása. A megyei könyvtár rekonstrukciójával megnövekedő alapterület következtében a helyismereti könyvek szabadpolcos elhelyezésére nyílt lehetőség. 1998-tól fizikai valójában is összeállt a közel ötvenéves gyűjtőmunka eredménye. A megújult könyvtárban a Helyismereti Gyűjtemény külön csoportként működött a vezetése alatt. Mi, egykori munkatársai szerettük és tiszteltük benne az ízig-vérig könyvtárost. Hivatástudata, szorgalma, közvetlensége és szolgálatkészsége sokunk számára példakép lett. Szélesebb körben számos publikációja mellett a Veszprém történetét a korabeli sajtó tükrében bemutató sorozatáról ismerték, melyek a Gizella Napok rendszeres kiadványai lettek. A nyugdíjra tudatosan készült. Évekkel korábban elkezdte az utánpótlás nevelését, tanulmányban összegezte a könyvtár helyismereti munkáját. Hirtelen és nagyon fiatalon, 59 évesen ment el, utolsó pillanatig aktív, teljes emberként munkálkodott.